

Nazım Hikmet Ran; Editör: Güven Turan

[Yapı Kredi Yayınları](#);

İstanbul, 2002, 13.5 x 19.5 cm., 273 sayfa, Türkçe, Karton kapak.

ISBN No: 9750803744

Nazım Hikmet Ran

Benerci Kendini Niçin öldürdü

1. Kısım

BİRİNCİ BAP

BİR GENÇ ADAMA... HAKÎM HERAKLİTE... YILDIZLARA VE AŞKA DAİRDİR..

I

Şehir

uzakta. Genç

adam

ayakta.

Akıyor şehirden geçen nehir genç

adamın ayakları dibinden. Genç adam

piposunu çıkarıyor cebinden

aranıyor kibriti. Bakıyor akar suya

düşünüyor Heraklit'i,

düşünüyor büyük hakîm Heraklit'i genç adam...

Kim bilir belki böyle bir akşam, böyle bir akşam,

Heraklit alını

yeşil gözlü zeytinliklerde akan

suya eğdi ve dedi: «— Her şey değişip

akmada,

bu hâl beni hayran bırakmada..»

Heraklit, Heraklit; ne akıştır bu! ne

akıştır ki bu, dalgalarında
dağlıdır alnı en mukaddes putun kızgın demir
damgasıyla sukutun. Gebedir her sukut bir
yükselişe. Ne mümkün karşı koymak
bu köpürmüş gelişe.. Heraklit, Heraklit!
akar suya kabil mi vurmak kilit?

Şehir
uzakta. Genç adam
ayakta.

Akıyor şehirden geçen nehir genç
adamın ayaklan dibinden. Genç adam
kibritini çıkanyor cebinden
yakıyor piposunu.

II

Dikine mustatıl bir apartımanın

en üst katında

dört köşe bir oda. Perdesiz pencereler. Pencerelerin dışında
yıldızlı geceler. Genç adam

alnını dayamış cama. Ben, romanın muharriri

diyorum ki genç adama: — Delikanlım!.

İyi bak yıldızlara,

onları belki bir daha göremezsin. Belki bir daha

yıldızların ışığında

kollarını ufuklar gibi açıp geremezsın.

Delikanlım!.

Senin kafanın içi

yıldızlı karanlıklar kadar

güzel, korkunç, kudretli ve iyidir. Yıldızlar ve senin kafan

kâinatın en mükemmel şeyidir.

Delikanlım!.

Sen ki, ya bir köşe başında

kan sızarak kaşından

gebereceksın,

ya da bir darağacında can vereceksın. İyi bak yıldızlara

onları göremezsin belki bir daha...

Delikanlım!.

Belki beni anladın,

belki anlamadın. Kesiyorum sözümü.

İşte kapı açıldı

geldi beklenen kadın.. «— BEKLETTİM Mİ?» «—ÇOK...

Ama zarar yok..»

Kadın

yakaladı genç adamı

elinden. Genç adam

yakaladı kadını belinden. Bir yumrukta kırdı
camı. Oturdular pencerenin içine. Sarktı
ayaklan gecenin içine... Işıklı bir deniz dibi
gibi
başlarında, sağda, solda gece yanıyor.
Ayakları karanlık boşluklara sallanıyor..
Sallanıyor ayaklan
sallanıyor ayakları...
..... DUDAKLARI.....

Sevmek mükemmel iş delikanlım. Sev
bakalım...
Mademki kafanda ışıklı bir gece var, benden izin
sana,
seeeeev

sevebildiğin kadar...

İKİNCİ BAP

GENÇ ADAMIN, SEVGİLİNİN ŞAHISLARINA... TİBET MABETLERİ VE AMERİKAN
FİLİMLERİNE...
AYIN ON DÖRDÜNE... GENÇ ADAMIN ESRARENGİZ MEŞGALESİNE... VE NİHAYET,
MÜSEBBİBİ MEÇHUL BİR İHANETE DAİRDİR.

Mevzubahs gencin
ismi: BENERCİ. Kendisi aslen Hintli
olup
maskatı re'si DELHİ'dir.. Dostlarının
nazarında tam
adam,

düşmanlarının indinde azgın bir delidir ve Britanya
polisinde künyesi şüphelidir.. Şekli şemailine gelince:
Ne PATAŞON gibi tombul bir cüce, ne MASİST gibi
bir dev, ne de VİLLİ FRIÇ gibi bir babik oğlandır O, iki
gözlü, tek burunlu, basbaya insandır O... Birinci

babımızda, Benerci'nin odasına gelen kadın mühim bir rol oynayacak kitabımızda. Kendileri bir İngiliz mis'idir. Hem İngiliz mis'lerinin nefisidir...

İmdi, be nefis

Mis

nerde, nasıl tanıdı Benerci'yi?. diye sorarsam size, ben, eminim ki, siz,
cevaben:

«— Mermer

merdivenler.. Kapı.

Kapıda kıvırcık saçlı taştan iki aslan. Tibet.

Tibette mabet. Mabedin içi... Omuzlarından çıkan on altı kolu havada,
çıplak karnı iki kat, bağdaş kurup oturmuş mabut BUDA..

İnledi öküz derisinden mukaddes davul: — Savul!

Savulü.

Savuuuul!!!. Buda'ya kurban geliyor. Sarı saçlı, mavi gözlü bir kadın beyaz,
kar gibi..

Kadının canına kıyacaklar gibi.. Açıldı kanlı bir ağız şeklinde karnı Buda'nın, fışkırdı
mukaddes alevler dışarıya. Uzun külâhlı Moğol rahipleri

kaldırdılar havaya beyaz kadını. Doymuracaktır Buda ateş dolu karnını. Mavi gözlü dilber
kurban gidiyor, kurban...

— Dıran!

Dırrrran!. Dırrrrrrrran!!!.

Atıldı üç el tabanca.

Yuvarlandı Moğol rahipleri birbiri ardınca.

Esmer bir delikanlı yaklaştı mavi gözlü dilbere!

— Kaçalım!

bir an kaybedecek zaman değil..

OTOMOBİL..

Son sür'at..

Saatta 110 kilometre..

İşte bu kurtarılan kadın,

birinci bapta odaya gelen kadındı. Onu kurtaran genç:

BENERCİ.. Ve bu suretle İngiliz MİS

tanıdı Hintli genci..» DİYEREK

hallededeceksiniz.

Romanımı daha başlamadan berbat edeceksiniz. Gelin, etmeyin çocuklar.. Ne çıkar,

inanın bir sefer olsun NAZİM'a Amerikan filimlerinden fazla..

İlk tesadüf

tramvayda oldu. İkincisi

lokantada.

Üçüncüde düğüm bağlandı nihayet siyah podüsüet

bir çantada.. İngiliz kızı mahsus

çantasını yere düşürdü. Hintli genç mahsus

düşen çantayı gördü:

kaldırarak

verdi kıza... EEEEEEE?

Sonra?

derseniz, bakın, birinci babımıza...

II

Ayın on dördü.

Ayın on dördünü Paris' te aç gezen gördü,

dedi ki:

— Bu gece ay

dibi kalay

bir tencere gibi...

Ayın on dördü.

Ayın on dördünü Fatihli hırsız gördü,

dedi ki:

— Bu gece ay

gökte açık kalan

bir pencere gibi. Atlasak içeriye,

aşırı sak, be imanım,
Meryem Ana'nın

gümüş takımlarını.

Aydın on dördü.
Aydın on dördünü İrlandalı bir polis gördü,
dedi ki:
— Benziyor ay
yıldızların yıldızlarını çalmak için
göğre çıkan bir hırsızın

fenerine...

Aydın on dördü.
Aydın on dördünü şair Salih Zeki gördü:
benzetti kendi eserine

beğendi...

Aydın on dördü.
Aydın on dördünü Londralı bir lord gördü,
dedi ki:
— Benziyor ay
haşmetpenahımın
dizbağı nişanına...

Kızardı ayın on dördü.
Kızaran ayın on dördünü bir parya gördü,
dedi ki:
— Benziyor ay
Ganj'ın üstüne damlayıp yayılan

kardeş kanına.

Aydın on dördü. Bu sefer bizzat
çekik gözleriyle ayın on dördü
KALKÜTA şehrine civar,
bir çay tarlası gördü. Tarlanın dışında duvar. İçinde bir ev.

Gece saat: 2...

Evin alt katındaki
oda. Kapalı pencereler, asma bir lamba,
bir masa ortada.

Üç amele, iki köylü, bir muallim ve Benerci,
yani ceman yekûn:

yedi Kalküta delikanlısı, yedi inkılâp genci.....

Benerci söz söylüyor:

— Bize karşı

TAYMİS GAZETESİ'NİN BİR TELGRAFI...
VAZİYETİN TELHİSİ VE BENERCİYLE İSTANBULDA MATBAADA BİR
MÜLAKAT... KALKÜTADA UMUMÎ GREV...
SOMADEVA... TAŞLANAN ÇOCUĞUM... VE DAHA BİRÇOK YÜREKLER
PARALAYICI HADİSELERE DAİRDİR.

Taymis gazetesinin Kalküta'dan aldığı bir telgraftan:

KALKÜTA - Kızılların tevkifatı devam ediyor. Şehir civarındaki çay tarlalarında metruk bir

evde toplanan gizli

Vilâyet Komiteleri, içtima halindeyken derdest edilmiştir. Yedi kişiden mürekkep olan komite

azalarından

altısı yakında adliyeye verileceklerdir. Yalnız, ilk istintak neticesinde, gene komite azasından,

Benerci isimli bir genç tahliye olunmuştur...

II

Vaziyeti telhis edelim hele.

BİR.

Benerci inkılâpçı bir gençtir.

Hazım zamanlarını, boş gecelerini değil,
boydan boya ömrünü vermiştir ihtilâle...

İKİ.

Birinci bapta öğrendik ki,

Benerci âşığıdır Britanyalı bir kızın.

Yani, delikanlımızın

kalbine bir taş

düşmüş.

Kırmızı saçlı bir baş

düşmüş ve

kalbi

dalga dalga halkalanıyor...

İki, A:

Benerci riyaset ederken gizli bir içtimaa

altı yoldaşıyla yakalanıyor.

İki, B:

Fakat meçhul bir sebebe

binaen, yoldaşlarının

mevkuf bulunmasına rağmen,

Benerci tahliye edilmiştir.

İki, C:

Bence, yani romanın muharrirince

olduğu kadar,

Benerci için de bu tahliye keyfiyeti

siniri, ruhu, kemiği, eti

kemiren bir esrardır, iki gözüm,

serapa esrar...

Benerci, sana dört teklifim var:

Evvela,

Kalküta'dan İstanbul'a

çık yola.

Babîâli caddesinde matbaaya gel... Geldin mi? Âlâ...

Saniyen:

sinirini yen. Karşımda dikilip durma, otur...

Salisen:

ayağını iki defa yere vur: Kapı açılsın Lebbeeeeeeyk! deyip bize iki çay getirsin kahveci üstat.

Rabian:

anlat. Şu müthiş müşkili birlikte halledelim

seninle...

— Anlatıyorum.

Dinle:

Ve Benerci, macerayı bana, kafiyesiz filân, yani neşren şöyle anlatmaya başladı:

Sarılmıştık. Yok edilmesi lâzım gelen bazı kâatlar vardı. Vakit kazanmak için, polisin üstüne

ateş açtık.

Brovniklerimizin şarjörlerini iki defa tazeledik. Birimiz kolundan, birimiz de başından yaralandı.

Kurşunlarımız tükendi. Britanya polisi içeri girdi. Gırtlak gırtlığa kapıştık. Nihayet, kısıvrak

bağladılar bizi.

Kamyonlara yüklediler. Müdüriyette, yedimiz birden, bir herifin karşısına dizildik.

Burada, Benerci yine coştı, işi kafiyeeye döktü:

Herifin

mavi gözleri çipil çipil
suratı çilliydi.
İntelicient'ten olduğu belliydi.
Geçti arkadaşların önünden.
Benim önümde durdu. Yüzüme
baktı. İsmimi sordu. Beni
bıraktı... Niçin bıraktılar beni?
Beni

niçin

bırak-

-tılar?

— Benerci, buna bir tek sebep var.

— Ne?

— Düşecekler peşine..

Eşine??

Ateşine??

Mateşine??

Tükürmüşüm kafiyenin içine...

Yani, anlıyacağın, seni bıraktıktan sonra peşine düşecekler. Sonra coop, haydi bir tevkifat daha.

Tabii, sen yine içerde. Hem bu sefer artık suratına bakıp ismini sorup bırakılmamak şartıyla.

İşte tahliye keyfiyetinin sebebi...

— Sebep bu değil. Ben, tamamen temizim. Arkamda takip yok.

— Tuhaf şey. Dışarıda temas ettiğin arkadaşlar ne diyor?

— Galiba onlar da senin gibi düşünüyorlar. İki üç defa, muhtelif arkadaşlarla temas etmek istedim.

Fakat verdiğim randevulara gelmediler. Arkadaşlar benimle görüşmek istemiyor.

— Öyleyse, sen hemen yine Kalküta'ya git oğlum. Ne halt edersen et, şu vaziyeti bir düzelt bakalım.

Benerci gitti.

Baktım ki, pencereden:

muktesit, muharrir ve muhbir

Nedim Vedat Bey geçiyor.

Düşündüm Benerci'yi ve mel'un bir ihtimalle birden

yüreğim cızz etti.

D U R - D U !!!..

Yüksek tuğla bacalarda dumanlar donakaldı. Koptu kayışlar.

— Patron, sabotaj var!.

— Koş telefona.

— İşlemiyor...

— Telgraf...

— Teller kesilmiş,

makina bomboş...

— Koş!..

Karşımda durma, avanak!.. Hangarda ne varsa, üstüne atlıyarak,

koşun şehre... Şarj ant, polismen, asker,

kırk ikilik, tayyare, tank,

ne bulursanız,

yetiştirin. Birden

bisiklet, motosiklet, otomobil, omnibüs

tozu dumana kattılar, dumanı toza... Fakat

yine birden

ekşi boza... Ne ileri

ne geri. PaaaaahL Fıııııss...

Patladı lastikleri... Geç kaldılar, geç!..

Drrran

drrrn

drrran... Tiki taka firev... Edildi ilân

Umumî grev!!!..

Kalküta grevdedir. Benerci evdedir,

sırtüstü yatıyor yatakta... Geçiyor haykırışmalarla kapısının önünden tek başlı, tek yürekli, milyon ayaklı Kalküta...

Onlar, hep beraber grevdedir... O, yapayalnız evdedir. Yapayalnız...

Tavan, kapı ve duvar... Onu kavgaya çağırmadılar. Günlerdir ki, onu gördükçe arkadaşları

çevriliyor başlan...

Benerci yatakta

Kalküta ayakta.

Benerci görmeden görüyor yattığı yerden
yürüyen Kalküta'yı:

«Adım

Adım. Adım — lar

adım — lan... Kal — dirim

kal — dirim. Kal — dirim — lar

kal — dirim — lan... Cad — de... Cad — deler... Kalabalık...

Ka — la — ba — lık

itiyor iki yana

apar — tıman — lan. Behey tram — vay!..

çiğneneceksin: sağa sola sap... Geçit yok. Rap rappp
rapppüü! Ve... Va...

Vey...

— Yol açın kamyonlara amele çocukları
babalarını geçiyor..»

Haykıraraktan

Benerci fırladı yataktan. Şimdi sokaktan

tek bir insan sesi yükseliyordu... Benerci koştı pencereye: Asada sokak
kalabalık.

Yukarda masmavi bir hava Asada bir kamyonun üstünden
kalabalığa

Söz söylüyor en yakın arkadaşı SOMADEVA:* «— Arkadaşlar!
Aylardır ki anamız avradımız

uzun aç dişleriyle dişlediler

kendi memelerini. Arkadaşlar...

Çıplak aç karnını kurşunlara vermek,
kivrınarak gebermek... . . . . Tek . . . .

..... Vaar?

Hayır!.

Ar..... lar.....

(*) SOMADEVA, Benerci'nin en yakın arkadaşı olup, uzun bir müddetten beri
Kalküta'da
bulunmuyordu.

Binaenaleyh, böyle bir zamanda onun sesini duyup kendisini görmek, elbette ki,
Benerci'yi sevinçli bir hayrete düşürecektir. N. Hikmet

Önümüzde onlar

kalın enselerini kırıp boynuzlarını
saplayınca toprağa...

..... ağa....

Biz...

..... mizü.

Patiska bir gömlek

gibi yırtarak

etimizi kanlı kemiklerimizle

..... çağız .!! . .

O zaman gülleri koklayacağız. O

zaman

tabiat

güzel bir ağız

gibi karşımızda gülümsiyecek...»

Benerci artık kendini tutamadı. Pencereden üç defa:

SOMADEVA.. SOMADEVA.. SOMADEVA.. diye haykırdı.

Bu haykırış o kadar kuvvetli idi ki, SOMADEVA sustu.

Birdenbire esen rüzgârla bulutlan dağılan bir yaz sağanağı gibi sokaktaki kalabalığın uğultusu

kesildi.

İnsanlar, başlarını enselerinin üstüne yatırarak, dikine mustatil apartımanın yedinci katındaki

perdesiz

pencereye baktılar. Ve orada, camın arkasında, Benerci'nin sarı yüzünü gördüler.

SOMADEVA, Benerci'yi tanıdı. Kolları ona doğru uzanır gibi oldu. Bu hareketi, yalnız

yukardan

Benerci ve kendi iinin içinden SOMADEVA gördü.

Başka hiçbir göz, uzanmak, kucaklamak istiyen kolların hasretini göremedi.

Yukardan, yine Benerci, üç defa bağırdı:

– SOMADEVA.. SOMADEVA.. SOMADEVA.

Aşağıda SOMADEVA, kamyonun etrafına toplananlara:

– Bana bir taş veriniz, dedi.

Taşı verdiler. Ve en eski günlerin en yakın arkadaşı:

– Bu adam nefisini kurtarmak için yoldaşlarını satmıştır. Benerci müstevlilerin casusu olmuştur.

En yakınlarının kellesini satmasaydı, bunu yapmasaydı, onun kahrolası başını omuzlarının üstünde

bırakmazlardı, dedi. Ve sağ kolunun bütün kuvvetiyle, yedinci kattaki perdesiz pencereden

bakan

sapsarı insanın yüzüne, taşı attı...

SOMADEVA'nın taşı, BENERCİ'nin alnına geldi. Benerci dimdik durdu. İki kaşının arasından sızan kan, çenesinden göğsüne aktı...

Ve Benerci'nin başı benim, ben Nâzım Hikmet'in dizlerine düşünceye kadar, en büyük, en iyi,

en sevgili,

kahreden ve yaratan KALKÜTA, onu taşladı.

Baygın ocuğumu, yatağına yatırdım. Camları parçalanmış, pervazları kanlı pencereye ıktım. Arasına arkasına dönüp bakarak uzaklaşan kalabalığın peşinden şu suretle feryada başladım:

Benerci benim oğlum... Ben onun yüzünü

görebilmek için kaç kerre gecemi
gündüzümü
on birlik tütüne satarak dumandan bir adam
gibi dikilip durmuşum... Benerci benim oğlum,

ben onu
uykusuz gecelerin
ellerine doğurmuşum...

Ben erci sizi satmadı.
Benerci günlerdir yemek yemiyor,
gecelerdir yatmadı.
O yatmıyor, ben yatabilir miyim?
Benerci sizi satmadı,
sizi ben satabilir miyim?
Benerci benim oğlum.

Onu ben
kellemden, etimden, iskeletimden
sizin için doğurdum...

Dostlar!
İçinizden bir çıban gibi şüphenizi yolunuz.
Benerci sizin oğlunuz,
benim oğlum...

Fakat, kalabalık, benim sesimi bile işitmeden ilerledi, kayboldu. O zaman, hâlâ baygın
yatan
çocuğuma
döndüm, dedim ki:

Dostlar dinlemedi beni Benerci. Benerci
oğlum, küçücüğüm, büyüğüm, başında
dolaşan bu mel'un düğüm
çözülene kadar... bizim ah! demeğe hakkımız yok,
Onların taşlamağa hakkı var...

IV BAP

KALKÜTA'DA BİR POLİS KARAKOLUNUN YÜKSEK DUVARLARININ DİBİ

Gök gürler. Vakit akşam üzeri. Üç polis karakolun duvarları dibinde buluşur. BİRİNCİ POLİS — Nereye gitmiştin? İKİNCİ POLİS — Domuz boğazlamaya...

ÜÇÜNCÜ POLİS — Sen nerdeydin?

BİRİNCİ POLİS — Köprünün üstünde
bir Hintli karı gördüm demin. Kucağında kertenteke suratlı bir çocuk vardı. Çocuk beni
görünce başladı ağlamaya

ağlamaya ağlamaya... Karıya: — Sustur şu piçi,
Britanya polisine selam versin,
dedim.

Selam vermezse, kuyruksuz bir fare gibi
gebersin
dedim.

Ne sustu, ne selam verdi kara kurbağa yavrusu. Akıyordu su...

Akar suya fırlattım bu zırlayan şeytan piçini. Anası yüzüme bakıp
kara bir uçurum gibi çekti içini. Dokundu rikkatime
bu iç çekiş. Madraslı bir ihtiyar:
«Azabı azapla tedavi edin...»

demiş.

Getirdim karakola kocakarıyı. Sarı sırtından kızıl kan sızdırıp
çekeceğim içinden ağrıyı... İKİNCİ POLİS — Sana bu işte yardım için
kocakarıyı eski bir halı gibi ayaklarına sereceğim.

BİRİNCİ POLİS — Lütufkârsın...

ÜÇÜNCÜ POLİS — Ben de sana: Bengale ormanlarında avlanmış bir filin
koparılmış erkekliğinden
bir kamçı vereceğim...

BİRİNCİ POLİS — Başka bir şey istemez...
Malumdur bana azabı ısıdırıp, ezberimdedir teknil
kitabı ısıdırıp.

Meselâ:

Uykulara kâbus gibi çökebilirim,
tırnak sökebilirim,

kulakların içine kurşun dökebilirim.
Ellerin derisini eldiven gibi soymak,
koltuk altına kaynar sudan yeni çıkmış

hindi yumurtası koymak, sirke damlatarak gözleri oymak, domuz topu ıtlak olunan usûl,
velhasıl daha bin bir usûlle gayeye vusul

mümkündür bence... Bakınız,
bende ne var?

3. VE 2. POLİS — Göster bize
göster bize!!

BİRİNCİ POLİS — Grevde
yakalanan Hintlilerden birinin
taze kesilmiş başparmağı.
Kesildikten sonra yarım santim uzadı tırnağı...

3. VE 2. POLİS — Haydi içeri gidelim,
uzayan tırnağı seyredelim..

Polisler karakoldan içeri girerler. Bir müddet sahne boş kalır. Benerci gelir.
Yağmur yağmaya başlar... Benerci, belini karakolun duvarına dayayarak çömelir.

Karakolun duvarından insan çığlıkları gelmektedir. Ve yağmurun içinden uzun bir şehrin
uğultusu işitilmektedir.

Karakolun duvarından gelen insan çığlıkları: Kalküta grevcilerine aittir.
Yağmurun içinden uğultusu işitilen şehir: Kalküta'dır. Yağmur... Alaca
karanlık... Akşam suları... Kalküta grevi mağlûp olmuştur.

Somadeva yakalanmıştır. Ve Benerci'nin, duvarı dibine çömeldiği karakolda,
Somadeva'nın omuzbaşları dilim dilim yarılarak kanıyor.

Yağmur... Karanlık... Gece iyiden iyiye indi.

Benerci'nin saçları, omuzları, dizkapakları sıırılsıklam oldu. Arkadaşlarının attığı taşlarla alnında açılan

yarayı kapayan sargı ıslandı, yapıştı...

Arkadaşlar içerdedir.

Benerci yine dışarda...

Kara gömlekli bir İtalyan faşistinin bile, oğlumun çektiği azabı duymasını istemem.

BİRİNCİ KISMIN SONUNCU BABI

I. BENERCİ'DEN ALDIĞIM MEKTUPTUR

Benerci'den şöyle bir mektup aldım, aynen neşrediyorum:

"Sana
verdikleri
zaman bu
mektubu belki ben çoktan nokta son
demişimdir.

Bu sefer dostların taşını değil, mendebur bir
kurşunu kafamdan yemi simdir.

Nâzım, biliyorum,
ölümün önünde rol kesip Hamlet gibi budala,
Verter gibi komik olmamak lâzım.

Nâzım,
bilmiyorum, ne halteyim?
Nasıl alteyim? Şöyle bir poz alıp
durmak
kendi kendini vurmak,

kıyak iş doğrusu!..

Bak,
kapı komşum uyandı, muslukta akıyor su, yüzünü yıkıyor... İndi ılık çalarak
merdivenlerden

sokağa çıkıyor...

Ben...
Ne Hamlet, ne de Verter...!!! Neyse, geç... İşi anlatayım, tıraş yeter...

Sokak karanlıktı. Senin, nefis Mis
dediğin

birdenbire karşıma çıktı. Dedi ki: «Aylardır peşindeyim» dedi ki: «telâş içindeyim,
nerdesin?»

Daha birçok şeyler dedi korkuya, aşka dair. Eklendi hatıralar hatıralara. Sonra,
«Nereye gidiyorsun?» dedi, «eve geldik» dedi,

«içeri gir.» Onun evine girdik. Ev karanlık ve bomboştı. Yatak odası, lamba yandı,
konuştum: — Bana bir bardak

dumanlı, kırmızı, sıcak

çay, dedim.

Çıktı dışarı.

Baktım karşıda çanta.

Hani taaa

onun yolda düşürdüğü

ben Benerci sersemnin gördüğü

siyah podüsüet çanta.

Açtım:

Kâatlar. Okudum:

İntelicent servis raporları,

ve yeni bir tevkifat listesi var. Benim ismim yok.

Anladım.

İçeri girdi o,
bardağı bıraktı.
Yüzüme, elime, çantaya baktı.
Bakıştık.

Tuttum omuzlarından. Başını vurdum duvara
vurdum... Duvarda kan. Vurdum duvara...

Sonra...

Sokak...

Tramvay yolları tramvay yolları,

sağları, solları

bomboş, uçsuz bucaksız tramvay yolları... Nefes nefese koşarak sonra teker teker
merdivenler.

Durdum. Odam.

Dargın bir kaş gibi kımıldandı tokmağın sapı. Açıldı kapı. Oturdum. Kalktım.

Odanın ortasında dolaştım biraz. Sonra baktım
duvarlara.

Dışarda şafak atmış, duvarlar bembeyaz. Baktım duvarlara. Sonra
sağ elim art cebimden

brovniği çıkardı. Ağzımda cigara vardı. Acı geldi tütün
tukurdum. Şarjörü sürdüm. Kurşun
namlunun içindedir. Kalbim

hudut haricindedir... Şimdi benden sana son göz son söz son ses: S..O.. SÜ.
S..O.. SÜ.

S..0.. SÜ.

II. KALKUTA'YA GİDİP BENERCI'YI NE HALDE BULDUM?

Ya yattı karanlık sulara
yahut da yatıyor. İmdat
işareti var,
ışıklı bir umman gemisi batıyor...
dedim.

Gözleri kanlı bir kurt gibi mesafeleri yedim,
yetiştim Kalküta'ya... Gökten bir kartal gibi
alçalarak
girdim yedinci kattaki odaya.

One?
Benerci yazı yazıyor ıslık çalarak...
Dipdiri!
Teresin keyfi yerinde...
Ne mükemmel bir ışık var
beni gören gözlerinde. Gözlerinin içine güneş
vuruyor.

Masada bir portakal duruyor,
soluyarak soyup yedim. — Haydi be
herif, anlat! dedim...

III. ÖLÜSÜNÜ BULACAĞIMI ZANNETTİĞİM HALDE KARŞIMA YAZI YAZAR VE ISLIK ÇALAR BİR VAZİYETTE ÇIKAN BENERCİ'NİN "ANLAT BE HERİF..." FERYADIM ÜZERİNE BANA ANLATTIKLARI:

— En yakınlarım, en yakın dostum
taşladılar beni, taşıladı. Ve mavi gözlü kadın
yoldaşlarımı satıp

başıımı bana bağışladı... Karardı içim
Karardı içim... Kulaklarımda kazma sesleri.
İçimde ıslak bir toprak
kazılmaya başladı. Girdim yarı
belime kadar

dumanlı sıcak karanlıklara...

— Sonra?

— Çok şükür ki, sonrası senin

kötü edebiyat yapmana yaramıyacak kadar sade,

alelade!..

Hani üstadın bir sözü var: «BOŞ GECELERİNİ DEĞİL,
BOYDAN BOYA ÖMRÜNÜ VER İNKİLÂBA...»

diyor. Bu söz.

VİRGÜL

Kocaman, çıplak bir alından bakan iki göz.

VİRGÜL

Ve Ben işte sağım!..

Anladım ki şunu.....

Çıkardım namludan kurşunu,

onu dehşetli güzel günlere saklıyacağım...

Birinci Kısımın Sonu

Benerci Kendini Niçin Öldürdü - 2. Kısım **BİRİNCİ**

BAP

BENERCİ TEKRAR ARKADAŞLARINA KAVUŞUR... SOMADEVA YATAĞA

DÜŞER

ROY DRANAT'IN HAYAT FELSEFESİ...

YİRMİNCİ ASIR TARİHİNİN BAŞLANGICI V.S... V. S...

Noktanoktanoktanokta nooook-ta

Basmıştır yine bağına Benerci'yi o

inanılmayacak kadar iyi kahredip yaratan

KALKÜTA. Noktanoktanoktanokta

Nooooook-ta

I

Bu yaz:

Sabahları — taze süt gibi beyaz, öğle zamanları — erimiş
bakır gibi aydınlık, akşamları — Bombaylı kadınlann esmer
teninden ılık ve geceleri — zm salkımları gibi
yıldızlıyken hava

SOMADEVA düştü yatağa. Kan geliyor boğazından.

Dinleyin bunu Benerci'nin ağzından:

«— Gazete kâatlarıyla örtülmüş olan masada bir gaz lambası yanıyor. Somadeva,
duvarın dibindeki yer yatağındaydı. Boynu bembeyaz. Elmacık kemiklerinin derisi
kırmızılaşmıştı.

Tıraşı uzamış. Ve gözleri lüzumundan fazla aydınlık, lüzumundan fazla karanlıktı.

Yatak arşafının ayak ucunda bir tahta kurusu yürüyor.

Gittim, tahta kurusunu aldım. Masadaki gazete kâadını kopardım, koyulaşmış siyah bir
kan damlasına benziyen hayvanı kâadın içinde ezdim.

Somadeva güldü:

— Benerci, beni seviyorsun, dedi.

Gözlerini yüzümde gezdirdi. Gözleri alnımda durdu:

— Benerci, seneler geçti. Benim attığım taşın izi silinmemiş. Bunun şimdi farkına
vardım, dedi.

Yeni doğmuş bir ocuk gibi nefes aldı: —

Bugün iyiceyim, dedi. Su istedi. Verdim.

— Karanlık, dedi. Lambanın

fitilini açtım. Yine ona para

getirmiştim.

— Bu parayı nineye verirsin yine. Her gün besleyici yemekler pişirsin. Hem, üç öğün mutlaka yemelisin, dedim.

Cevap vermedi:

— Geçen hafta sana getirdiğim paradan hapisanedekilere göndermişsin, sonra iki gün kuru ekmek yemişsin, dedim.

İşitmemezliğe geldi.

- Sana yemeğin için verilen parayı başka yerlere harcamaya hakkın yok, dedim. Yemek yemen, iyi olman lâzım, dedim.

Bir şey söylemek istedi.

Söylemedi.

Düşünüyorum.

Bir kamyonun üstünden uçsuz bucaksız kalabalığa söz söyleyen Somadeva aklıma

geliyor.

Yağmurlu bir akşam aklıma geliyor. Karakolun duvarına çömelmişim. İçerde

Somadeva'nın

omuz başları lime lime yarılarak kanıyor.

Somadeva'nın mahkemesi aklıma geliyor. Yumruklarını maznun parmaklığına vurarak

haykırıyor.

Somadeva hapisaneden kaçıyor. Yine beraberiz. Britanya'ya karşı grevler, nümayişler, içtimai ar...

Sıcak bir öğle zamanı aklıma geliyor. Uzun bir yol yürüyoruz.

Terimi silmek için Somadeva'dan mendilini istiyorum. Dalgın, mendilini veriyor.
Mendilde kan.

Gece boğazından kan boşanmış. Doktora gidiyoruz. Verem.

Metelik yok. Zaten hastaneye de yatırmak mümkün değil. Kaçak.

Somadeva'yı, ninenin evinde, duvarın dibindeki yer yatağına yatırdığım gün aklıma geliyor.

Düşünüyorum.

Kötü, berbat şeyler aklıma geliyor.

Sonra, mendillerine kan tüküren veremli genç kız romanları okuya okuya,
bütün bu anlattıklarımı bayağı bulacak olan bazı okuyucular aklıma geliyor.

Gülüyorum. Somadeva soruyor:

— Niye güldün?

— Hiç.. Hem artık ben gideceğim.
Somadeva soruyor:

— Haftaya geleceksin değil mi?

— Tabii.

Odadan çıkarken Somadeva'nın sesini işitiyorum:

— Böyle duvar dibinde sırtüstü gebermek berbat şey be. Hiç olmazsa orada ölsem. Sen, söyle arkadaşlara...

Gözlerim yaş içinde.

Arkadaşlara söyle. Unutma, Benerci. Orada. Anlıyor musun?»

II

Sıcak.

Ufukta ışıldayarak nehir akıyor.

Benerci kapalı bir kitap gibi.

ROY DRANAT toprağa bakıyor Ve konuşuyor, yarı yoldan dönen

bizim eski ahbap gibi: «— Benerci sen

yüksek dağların çayırlarında biten keskin kokulu
göz alan renkli bir otsun. Fakat devedikeninden
daha faydasız bir ot. Benerci sen bir Don Kişot'sun,
kahraman
ve gülünç

bir Don Kişot. Benerci bil ki
neticeler çıkarmak

öyle mümkün değil ki. Hayat öyle karışık. Geç efendim, bunları bırak. Akşamüstü serinlikte teferrüce çık... Ve Yahya Kemal beyi asrîleştir biraz,

yaz:

"Şöyle rahat bir kuşeye sığındık da biz Dehrin bu hayı huyuna meclubu handeyiz..."
Gerisini at. İşte felsefei hayat.»

Benerci güldü.

Ben bir şey demedim.

Eski bir kavga şarkısı mırıldanarak

bakıyorum ufukta akan suya.

Sıcak.

Yazdım bütün gece Benerci'yi,

şimdi bir yatsam uykuya.*

(*) Okuyucularıma, ismiyle ilk defa karşılaştıktan ROY DRANAT hakkında kısa bir malûmat vermeyi münasip buldum. Roy Dranat, Benerci'nin eski bir kavga arkadaşıydı. Fakat sonra, galiba korktu, galiba sabrı tükendi ve galiba ruhunu satıp rahatı bulmak fırsatını ele

geçirdi.

Kavgadan ayrıldı. Şimdi ROY DRANAT, İngiliz emperyalizminin emrinde, sakalsız, pelerinsiz ve

kılıçsız, rahatını arayan zavallı, mustarip bir Faust'tur. N.Hikmet

III.

«Keşmirli Ebe kadın
anamın kasıklarından çekti beni. Ve
kundakladı bir sinema biletiyle.
Biletim

üçüncü mevkiydi. Anam

etekliğini giydi,
babam

mavi gömleğini, yola
düzüldük... Gittiğimiz
sinemanın üç kapısı var:
Birincinin önünde:

otomobiller tepiniyor, firaklı Britanya
bankaları iniyor. İkincinin önünde: küçük
dar

dükkânlarla

dar

tarlalar.

Üçüncü kapı bizim, oradan

biz giriyoruz,

istihsal aletinden mahrum olanlar. İçerde
the polismenler gösteriyor yerlerini

müşterilerin:

— Buyrun siz oturunuz!

Oturtuldular.

— Oturun!

Oturdular.

— Otur ulan kerata...

Oturduk.

Lambalar söndü.

Muzıka başladı, makina döndü. Perdede

filmin ismi göründü:

(Yirminci Asrın Sergüzeştleri nâm

dram.) Yirminci asır

dört kanatlı bir tayyareden mendil salladı bize. Yakasında kapitalizm

açıldı kabak çiçeği gibi. O kadar çoğaldı o kadar

uzadı ki bacalar saçlarından asıldılar sıra sıra kehkeşanlara.

Öyle duman çıktı, kurum yağdı ki gökte Allah bile meleklerle

Amerikan markalı muşambalar giydirdi. Őikagolu bir milyoner öptü telsiz telefonla

Tokyolu sevgilisini. Elektrikli salhanelerde

makinaların bir ağzından pastırma attılar, öbür ağzından boynuzlu inekler çıktı. Bir coğrafya hocası dedi ki derste: "Senegalli zencinin yegâne derdi

yüzünün siyah olmasıdır." Bu haber bir velveyle köpürdü Paris'te, müstemlekeler nezareti emir verdi, pudra fabrikaları geçti seferberliğe. Paris'te olan işler duyulunca Londra'dan hemen içtima edip karar koydu Avam Kamarası: "Kıçlarına kuyruk takmıyan Hintlilerin kesilecek kafası."

Telsizler daha tebliğ ederken bu kararı Hind'e muazzam bir kuyruk tröstü teşekkül etti Mançister şehrinde. Kutbu Őimalide Eskimolar

görünce bu halleri, kıça kuyruk takmamak

ve değiştirmemek için deri, ince Japon fincanlarında okkalarla Hollanda sütü içmeğe başladılar. Üstünde uzun katarlar kayan raylar, bahrimuhitlerin elli bin tonlukları ham mevat taşıyorlar müstemlekelerden. Kilometreler

ticaret evleriyle bağlandı birbirine. Sahrayı Kebir'in ortasında

ilân kuleleri dikildi. Tröstler kartellerle tokuşuyor. Balyalar, denkler, çuvallar, kutular

şarktan garba, garptan şarka koşuyor...

Perde karardı, makina durdu.

Perde beyazlandı, lambalar yandı.

Lambalar yanar yanmaz

kocaman bir gürültü ortalıkta çalkandı.

Babama sordum:

"—Ne oldu?"

Anam güldü.

Ve birdenbire küçücük kafam

yukardan düşen bir kitabın

yapraklarıyla örtüldü. Kitabı kafamdan atıp yukarı baktım: Britanya bankalarının
localarından

filozoflar: tonlarla yaldızlı eserlerini

fırlatıyorlar üstümüze. Lambalar söndü. Müzik başladı, makina döndü. Perdede

ikinci kısmın ismi görüldü "Hindistanlı Parya

VE PROLETARYA." The polismenler el attı kıçlarına. Birinci mevki homurdandı.

İkinci sallandı. Bağırıldı üçüncü mevki

avazı çıktığı kadar:

"— Geliyor, ror, geliyor bizimkiler...." Mehtaba, dökülen bahrimuhit gibi mavi

pantolonların dalgalan

kapladı perdeyi. Başladı resmigeçit

Misisipi gibi uzun

Amazon kadar geniş. Maden ocaklarında çalışanlar

ata biner gibi kazmalarına binip tünellerde koşuyorlardı dörtnala. Keşmirli mensucat
amelesi

hep bir ağızdan şarkılar okuyarak kocaman bir bayrak dokuyarak

geçti. Nakliyatçılar

şehirlere tekerlek takarak

tramvaylara çektirdiler. Elektrikçiler

lastik eldivenlerine sırma saçlarından

dolamışlardı voltları. Elektrikçiler

geçtiler,

elektrik kadar temiz elektrik kadar çevik, elektrik
elektrik...

Geçiyor bizimkiler Misisipi gibi uzun
Amazon kadar geniş... Omuzlarımda fır dönerken kafam
karnıma vurdu babam. Şimdi yürüyordu perdede
on milyon beygir kuvvetinde bir ıstırap: Elleri ceplerinde kilitli
parmakları burunlarında ağır ağır sürüklendi işsiz ordusu. Adımları nalladı
gözbebeklerimizin kulaklarını. Sırttı birinci mevki. İkinci düşündü.
Perdede

yeni yazı göründü: "BURJUVAZİ!"

The polismenler giydi pazarlıklarını. Alkış yağdı localardan. Ağzı sulandı
ikinci mevkiin. Biz

çuvaldızla dikildik birbirimize gündeliklerimizden, avuçlarımız alevlendi, fırladı
gözlerimiz

burun deliklerimizden. Başladı resmigeçit:

İmparatorluk üniformaları davul çalarak
yol açarak

geçti. Britanyalı diplomatlar

bonjurlarının kuyruklarını döşediler yola.

Bayraklar çekildi her karakola. Sökün etti tröstler. Başlarında

banka kavaslarının şapkası vardı. Sıkıştırmışlardı fabrika bacalarını
kulaklarına. Toprakların kilometreleri

tespihti ellerinde. Ağızları havada kartel avlıyordu. Esham senetlerindendi
boyunbağları. Parmaklarımla saydım bu dağları,

geçtiler.

Göründü müteşebbislerin alayı. Hepsi
bir iki fabrikanın
tutmuştu kulaklarından. Sünnet çocukları gibi
yürüyorlardı. Hepsinin parlıyordu ağız
arasında
malî sermayenin altın kazığı. Bunları da birer
birer
saydık anamla beraber... Alay bitti. Toz duruldu.
Baktık ki, yollara çıplak göbeklerinden
çivilenmişti orospular.»

Somadeva deminden beri okuduğu defteri kapattı. Yastığının altına koydu ve
Benerci'nin yüzüne baktı:

— Nasıl buldun?

Benerci sordu:

Hepsi bu kadar mı?

— Şimdilik bu kadar. Daha doğrusu bu, yazmak istediğim «Yirminci Asır Hindistan
Tarihi»nin
başlangıcı.

— Bakalım gerisi nasıl olacak?

— Gerisi, sonu harikulade olacak asıl, Benerci. Bu tarihin sonu inanılmıyacak kadar
mükemmel olacak. Yalnız bir yazabilsem, yani onu ben de bir yazabil şeydim.

Benerci kalktı. Masanın üstündeki gaz lambasını yakmak istedi. Somadeva seslendi:

— Lambayı yakma. Böyle daha iyi. Geçmiş gelecek, kafamın içindekileri böyle daha iyi
görüyorum.

Akşamları ateşim dehşetli artıyor. Ağrılar filan dehşetli. Artık dayanılmıyacak
kadar... Neyse, bunları bırak.

Sen bir şeyler anlat bakalım. Son günlerde okuyor musun? Fabrika kaçta bitiyor?

Neler okudun?

— Son günlerde bir iki meraklı kitap okudum. Hatta iki tanesi yanımda. İstersen lambayı yakayım da,
sana biraz okuyayım.

Olur, Benerci.

Benerci lambayı yaktı.

— Kitaplardan biri, şu meşhur Fransız gazetecisi Alber Londr'un. Fransız Kongosu'na dair.

Sana kitabın en feci faslından beş on satır okuyacağım. Fransız Kongosu'nun merkezi Brassavil'le

Karaburun limanını birleştirecek olan Kongo - Osean demiryolunun inşaatına dair birkaç satır.

İnşaatı Batilon Şirketi yaptırıyor. Şimdi, dinle:

Benerci lambanın fitilini biraz daha açtı. Okumaya başladı:

«— Bakota, Baiyya, Linfaondo, Sara, Banda, Lizangö, Mabaja, Sinde, Loano kabilelerinin adamları, dalgın hayatlarından koparılarak Batilon'a gönderilmekteydiler.

Bu çok garip bir yolculuktu.

İstilâ zamanlarımızdan kalan mavnalara yükleniyorlardı.

Üç yüz, dört yüz başlık insan sürüleri güvertenin altına ve üstüne yığılıyordu.

Aşağıda olanlar nefessizlikten boğuluyorlardı; yukardakiler ne oturabiliyorlardı, ne de kalkabiliyorlardı. Ve ayaklarında zincir olmadığı için, Brassavil'e kadar 15-20 gün

süren yolculuk esnasında Sari, Sangu, Kongo nehirlerine her gün iki üç insan kendini atıyordu.

Mavna yolunda ilerliyordu. Düşenlerin hepsini toplıyamazsın ya!...

Kıydan gidildiği zamanlar ağaç dalları en yukarda bulunanları nehre yuvarlıyor... Hiçbir çatı yok. 15 gün yuvarlak güvertenin üstünde. Güneşin altında. Yağmurun altında. Ocak odunla yakıldığı için, uçuşan küçük kıvılcımlar zencilerin derilerinde yanıklar yapıyor.

İşte nihayet Brassavil... Üç yüz kişiden ancak iki yüz altmış, bazen de iki yüz ellisi

gelebilmıştır.

....Gelenler sürüye sokuluyor. Yaya yolculuk başlayacaktır. İlk önce, en sağlam olanlar seçiliyor.

....Ve sürü, balta görmemiş ormanlardan yürüyerek, bataklıklar geçerek, dehşetli Mayombe ormanına doğru ilerliyor.

....Bu korkunç bir manzaradır. 10 kilometreye uzanan insan sürüsü, boğumlarını kımıldatmaya mecali olmayan uzun, yaralı bir yılanı benzer. Biyalılar düşer, Zindeliler ayaklarını zorlukla sürükleyebilirler ve kırbacın düğümü onları kovalar.

Ben demiryollarının nasıl yapıldığını görmüşümdür. İş yerinde birçok aletler vardır.

Fakat burada zencilerden başka hiçbir şey yok....

....300 kilogram ağırlığında çimento fıçılarını nakletmek için, Batilon Şirketi, bir sırtık ve iki zenciden başka hiçbir vasıtaya lüzum görmemiş.

Irgatbaşılardan ezdiği bitkin, yorgun, yaralı, sıksa zenciler yığınlarla ölüyorlar. ....Bu muazzam bir zenci imhası hareketiydi.

Batilon Şirketi'ne verilen sekiz bin insan, az bir zaman içinde beş bin, sonra dört bin, daha sonra iki bine indi.

Ölenlerin yerini doldurmak için yeni devşirmeler yapılıyordu.

Zenciler ormanlara, Çat kıyılarına, Belçika Kongosu'na, Angola'ya kaçıyorlar.

Eskiden insanların yaşadıkları yerlerde, bizim müteahhitlerimiz şimdi yalnız şempanzeleri

buluyorlar..... »

Benerci durdu ve,

— Somadeva, dedi, biliyor musun, bu kitabı yazan Alber Londr kimdir?

- Hayır, tahmin ediyorum. Onda dehşetli bir iş adamı kafası var. Zencilerin mahvoluşuna, körü körüne baltalanan bir ormanın mahvolması gibi acıyan bir adam. Anlıyorum ki, o,

Afrika'ya makina istiyor. Zenciyi ölümden kurtarmak için değil. Zenciyi daha semereli, daha

uzun zaman, daha dayanıklı işlettikten sonra öldürmek için. Fransız emperyalizminin acı söyleyen, dehşetli bir gazetecisi şu Alber Londr.. Öyle değil mi?

— Öyle.. İstersen sana kitapları bırakırım. Öteki kitap Jorj Lefevr'in «Kauçuğun Epopesi».

Amerika otomobil fabrikalarına dair fasılları şayanı hayret. Bu Lefevr kadar köpoğlulukta

mahir bir adam görmedim. İnsanların, kocaman bir makinanın basit vidaları haline gelmesinde

bile şiir bulan bir adam. Kitabı okur anlarsın. Lambayı söndüreyim mi? Haftaya gelirim yine.

Dört gün sonra yapılacak mitingin sonu neye varacak? Böyle hasta olmasaydın. Kuvvetli söz

söyliyen, amma bıçak gibi söz söyleyen bir arkadaşa öyle ihtiyacımız var ki. Neyse.

Ben gidiyorum. Kendine iyi bak...

Ben kendime iyi bakıyorum. Üzülme! Git. Lambayı söndür.

Benerci lambayı söndürdü. Ve sanki lambayı söndürür söndürmez, Somadeva hemen uyuyuvermişmiş gibi, ayaklarının ucuna basarak odadan çıktı.

Merdivenin sahanlığında, nine Benerci'yi kolundan tuttu:

— Ölecek, dedi. Belki, ölümün gelmesini beklemeden kendi kendini öldürecek.

Benim oğlum da, kafasını İngilizler sopayla parçaladıktan sonra, o duvarın dibindeki yatakta

ölmüştü. Bu da, o duvarın dibindeki yatakta ölecek. Belki de kendi kendini öldürecek.

Çok ağrı çekiyor. Sana göstermiyor amma, siz hepiniz öyle ağrı çekseydiniz çoktan öldürdünüz.

— Kendini öldüreceğini nereden biliyorsun? Sana bir şey söyledi mi?

— Bana bir şey söylemedi. Bana o yalnız iyi şeyler söyler. Kendini öldüreceğini yalnız kendine söyledi gibi geliyor bana. Bunu, belki kendine bile apaçık söylememiştir. Belki de söylemiştir.

Dün, ben evde yokken, sokağa çıkmış... Yatağının altına bir çıkın korkun gördüm.

Çıkında ne vardı, bilmiyorum. Sokaktan bir şey alıp getirdi.

Benerci, birdenbire geri dönüp Somadeva'dan sormak istedi. Sonra vazgeçti.

— Sen onu yalnız bırakma, nine, ben iki üç gün sonra gelirim.

Benerci sokağa fırladı.

Yürüdü.. Yürüdü..

Bir köşebaşında Roy Dranat'la karşılaştılar.

Havagazı fenerinin altında durdular. Roy Dranat sarhoştı. Benerci'nin ellerini tuttu:

— Benerci, belki siz haklısınız, dedi. Belki haklısınız. Fakat, ben «dünyayı düzelterek ben mi kaldım»a kadar düştüm. Mümkündür ki, «beş parmak bir olmaz»a kadar da alçalayım. Amma, bana öyle geliyor ki, sizin hakkınız var. Allahısmarladık Benerci. Ben bu tarafa

sapıp

yoluma gidiyorum, sen de yoluna git..

Roy Dranat, Benerci'nin ellerini bıraktı. Şapkasını çıkardı. Yerlere kadar eğilerek Benerci'yi selamladı:

— Belki, siz haklısınız.....

Sallanarak uzaklaştı..

İKİNCİ BAP

KALKUTALI SEYYAR SATICI ESNAFINDAN BİR VATANDAŞ: KALKÜTA'DA, İNGİLTERE EMPERYALİZMİ ALEYHİNE YAPILAN MİTINGİ VE SOMADEVA'NIN ÖLÜMÜNÜ BERVEÇHİ ÂTİ ANLATIYOR.

Meydanda bir kalabalık vardı, kardaşım,

uyy... aman kalabalık!! Rüzgârlı bir

orman gibi uğuldardı, kardaşım,

bu yaman kalabalık. Kalkütalı

tornacılar, Keşmirli dokumacılar,
Bombay gemicileri, yetmiş yedi denizin
getirdiği kum gibi

insan var. Çırlıçiplak çocuklar

sarkıyor salkımlarla ağaçların dalından. Kocakarılar oturmuşlar eşiklere.

İğne değil, bir kıl koparıp atsan sakalından

düşmezdi yere. Meydanda bir kalabalık vardı, kardışım,

uyyy, aman kalabalık. Dalgalı, karanlık bir suya düşmüşüm gibi beni sardı,

kardışım, bu yaman kalabalık. Baktım ki taaa...

karşıda

bir kamyonun üstünde bir adam

avaz avaz

söz söylüyor. Ama ne söz söylüyor anam,

okkalı söz söylüyor!!! Bakıyorum adama,

bir şey anlamıyorum ama, söz söylüyor herifçioğlu

söz söylüyor, okkalı söz söylüyor:

«— Bilemem hangi sebeple, bilemem hangi sebebe!» Etrafta bağıyorlar: «—

Yaşşşşabeü!» Ben de bağıyorum. Acayip bir türkü çağırıyorlar. Makama uyup ben de

çağırıyorum... Yanımda seyrek sakallı bir ihtiyar: «— Bunlar, delidir, diyor, bunlar

sanıyorlar ki, diyor, biz zorla devirebiliriz,

altın topuzlu kuyruğunu dalgalara vuran denizlerin ortasında demirden

bir aslan gibi duran kocaman

Britanya'yı.»

Şimdi kamyonun üstünde başka bir adam.. Bu da söz söylüyor anam

söz söylüyor.

Okkalı söz söylüyor. Bakıyorum adama.

Bir şey anlamıyorum ama belli ki ötekinden

daha okkalı söylüyor. Etrafta daha çok bağıyorlar. Ben de
bağıyorum. Bu sefer başka bir türkü çağırıyorlar,

makama uyup ben de çağırıyorum... Seyrek sakallı ihtiyar: «— Bak, bu doğru söylüyor, diyor, zorla değil, güzellikle

yavaş yavaş, diyor, alırsız!.. Birdenbire ayrılırsak, köksüz bir ağacın dalları gibi kalırız...»

Şimdi kamyonun üstünde yine başka bir adam.
Elbet bu da söz söyleyecek anam.

Söz söylüyor.

Seyrek sakallı ihtiyarın keyfi yerinde yine.

Belli ki, geliyor kalabalık

seyrek sakallının dediğine. Adamlar çıkıp iniyor kamyonun üstünden.
Balta görmemiş bir ormanda yürür gibi

yürüyorum kalabalıkta kamyonu doğru ben. Bağırışlar. Türkü çağırışlar.

Ben bir şeycik anlamıyorum ama, etraftan laflar çalınıyor kulağıma:

— Sol taraf hapı yuttu!

— Kamyonun yanında Benerci'ye bak!

Anası ölmüş

kız kardeşi dağa kaldırılmış gibi

somurttu..

— Gandi'nin hakkı var!

— Hind'in kurtarıcı ilahları:

dokuma tezgâhları. Deniz tutmuş gibi dönüyor başım. Birden bir kıyamettir koptu kardışım. Bağırışmalarla, ipte çamaşır gibi sarsıldı hava.

— Somadeva geliyor, Somadeva!

— Ona söz verin!

— Söyletmeyin, istemez!

— Dinlemiyoruz!

— Al aşağı!

— Söyletmeyin, istemez.

Yanıdakilerin omuzuna dayanarak

tırmandı kamyonu bir adam. Geldi bütün kalabalık bu sapsarı yüzlü bir tek adamla göz göze. Ortalık tısssss! Somadeva başladı söze... Hey anam! Heeey! Herifte bir ses vardı, beyabey, bir ses! Hani, ormanda kaplanlar ölürken

böyle bağıırır.. «— Arkadaşlar!
dedi.

Hastayım..

Çok.. Fazla söze lüzum yok,

kendimi asacaktım. Gidip bakın odama: ipi yerde,
çengeli tavanda mihli bıraktım. Geberecektim bir kaçak gibi
az daha.. Arkadaşlar!...»

dedi.

Ve sözünü bitiremedi. Sallandı sola bir, sağa bir... Baktım ki kalabalığa
bir

kalabalık da rüzgârlı bir ekin gibi sallanıyor,

ben de sallanıyorum. O yine: «— Arkadaşlar!...»

dedi.

Yine sözünü bitiremedi. Ve kamyonun üstünden
devrildi üstümüze..

Birdenbire, kardaşım, bir hal oldu bize: boydan boya meydan uzattı kollarını

düşeni tutmak için. Hani ancak

Lortlar Kamarası'na girmeliyim

bu hali unutmak için. Dalgalı bir denize düşen ay ışığı gibi yüzdü
bembeyaz ölüsü Somadeva'mn yukarı kalkan kolların ve başların üstünde. Meydan
bağırdı, ben bağırdım: «— Somadeva!

Somadeva! Kavga sonuna kadar

kav—ga!...»

Omuz başımda inledi bir ses: «— Deliler kesiyor kocaman bir çınarın

en yeşil, en geniş dalını.» Dönüp arkama baktım ki, anam; yoluyor

seyrek sakalını

seyrek sakallı adam.

İKİNCİ KISIM SONUNCU BAP

İKİ ÖLÜNÜN ODASI...

HİNDİSTAN YİRMİNCİ ASIR TARİHİNİN SON SÖZÜ...

ROY DRANAT'IN AYNALI DOLABA BAKAN ÖLÜ GÖZLERİ.

Somadeva'nın ölüsü imamsız, rahipsiz ve hahamsız ve kavga şarkıları söyleyen on binlerce kişilik bir cemaatla kaldırıldı.

Benerci, Somadeva'yı gömdükten sonra, ninenin evindeki odaya geldi. İpi yerde ve çengeli tavanda mıhlı gördü. Duvarın dibindeki yer yatağının yastığı altından kırmızı kaplı, çizgisiz defteri çıkardı.

Defterin kabında: «HİNDİSTAN'IN YİRMİNCİ ASIR TARİHİ» diye yazılıydı. Benerci defteri açtı.

Baş tarafta, Somadeva'nın bir gece kendisine okuduğu yarı kalmış mukaddeme vardı. Sonra beyaz sayfalar. Son sayfada beş altı satır. Benerci bu beş altı satırı okudu:

«Ben, Somadeva, Hindistan'ın yirminci asır tarihini yazmağa başladım. Fakat bitirmeden öleceğim.

Arkadaşlanm, bıraktığım yerden yazmağa devam etsinler. Tarihin sonu inanılmayacak kadar

güzel

olacaktır. Buna eminim...»

II

Benerci, Somadeva'nın odasından sokağa çıkınca, Roy Dranat'ın «akşamüstü serinlikte bir teferrüçten dönerken» soğuk alıp zatürreeden öldüğünü duydu. Ve Roy Dranat'ın oteline gitti. Gördüklerini şöyle anlatıyor:

Girdim ki iŒeniye, iki eli
yanına gelmiş

yatıyor otel odasının
dört topuzlu karyolasında.
Ölü.

Omuzlarına kadar çarşafıla örtülü,
gözleri açık...

Çarşafın altında ayaklan:

acayip bir hayvanın dinliyen kulaklan. Gözleri bakıyor

ayaklan arasından dolaba. Dolabın aynasında görüyorum: başını değil,
yüzünü değil,

kaşını değil, kapakları açık, içi örtülü gözlerini,

yalnız ölü gözlerini... Gözleri bakıyor dolaba. Ehlamda bir kapı

açar gibi

açtım

dolabı.

Alt katta bir kutu var. Kutuda ölünün hiç giymediği siyah kunduralar. Ütülü
elbiselerle dolu orta kat: asılmış dolabın içine sıra sıra elsiz ve başsız Roy
Dranat. Bir şişe permanganat,

yakalık,

mendil, çorap. Bir kitap:

çok eski günlerde beraber okuyup satırlarının altını beraber çizdiğimiz
bir kavga kitabı.

Kapadım dolabı.

Onun dolaba bakan gözlerini kapadım.

Artık satılacak bir yürek,

kiralık bir kafa bile yok. Roy Dranat, hoşça kal,
mesele yok. YORGAN GİTTİ, KAVGA BİTTİ.

İkinci Kısımın Sonu

Üçüncü Kısım

Benerci Kendini Niçin Öldürdü - 3. Kısım **BİRİNCİ VE SONUNCU BAP**

I

Gözüme altın bir damla gibi akan

yıldızın ışığı, ilkönce

boşlukta

deldiği zaman karanlığı, toprakta göğe bakan

bir tek göz bile yoktu... Yıldızlar ihtiyardılar

toprak çocuktu. Yıldızlar bizden uzaktır

ama ne kadar uzak

ne kadar uzak..

Yıldızların arasında toprağımız ufaktır ama ne kadar ufak

ne kadar ufak... Ve Asya ki

toprakta beşte birdir. Ve Asya'da

bir memlekettir Hindistan, Kalküta Hindistan'da bir şehirdir, Benerci
Kalküta'da bir insan... Ve ben

haber veriyorum ki, size: Hindistan'ın

Kalküta şehrinde bir insanın yolu üstünde durdular. Yürüyen bir insanı

zincire vurdular...

Ve ben

tenezzül edip

başımı ışıklı boşluklara kaldırmıyorum. Yıldızlar uzakmış

toprak uf akmiş
umurumda değil,
aldırmıyorum... Bilmiş olun ki, benim için
daha hayret verici
daha kudretli
daha esrarlı ve kocamandır:
yolu üstünde durulan zincire
vurulan İNSAN. . .

II

Şu yukarıya, üçüncü kısmın birinci ve sonuncu babının birinci parçası olarak yazdığım, üslubu ukalaca, yazıdan da anlayacağınız veçhile, Benerci mahpustur.

Hindistan'ın hakikî istiklâl ve hakikî kurtuluşu için çalıştığından dolayı, Britanya polisi tarafından

tevkif, Britanya adliyesi tarafından muhakeme ve Britanya hükümeti tarafından, Benerci,

hapse atılmıştır. Cezası 15 senedir. Benerci bu 15 adet seneyi taş bir hücrede tek başına

geçirecektir. Ve bu 15 adet senenin bir haylisi geçmiştir...

Şimdi size, bu bir hayli senenin nasıl geçtiğini anlatacağım. Ve, sonra, sıra, Benerci'nin kendini

niçin öldürdüğüne gelecek. Emperyalizm aleyhine yazılan* ve emperyalizmi temellerinden

yıkılmak için nefislerini feda edenlerden bahseden bu kitap, bir inkılâpçının hangi şartlar içinde

kendini öldürmeğe hak kazanacağını da hallettikten sonra, bitmiş olacaktır.

(*) Yalnız şunu hatırlatmak isterim ki, Benerci emperyalizmi ve emperyalizm ile mücadeleyi, Neo-Hitlerist-Sosyal-Faşist-Sinyor-Fon Şevket Süreyya Bey gibi anlamıyordu.

III

Güneş

pencerede... Yanıyor

demir bir çubuk..

Dışarda saat

belki beş,

belki altı,

belki buçuk,

yedi. Gardiyan karyolayı

duvara kilitledi. Adam

demir iskemlede oturuyor

oturuyor... Güneş
düştü pencereden adamın başına
vuruyor..

Dışarda saat

belki on

belki on iki.. İçerdeki:
yürüyor duvardan

duvara,

duvardan

duvara.

Gardiyan...

Pirinç çorbası, ekmek.

Demek:

öğle saati çaldı

öte yanda yaşayanlara.. Ve adam yürüyor,
duvardan

duvara,

duvardan

duvara..

Yanıp söndü demir çubuk.. Dışarda
saat:

belki beş, belki altı,

belki buçuk... Dışarda adam... Adam
demir iskemlede oturuyor...

Oturuyor...

Gardiyan.

Pirinç çorbası, ekmek.

Gardiyan

karyolayı indirince:

içerde gece. Yatıyor adam. Gözleri düşünüyor,
dişlerinin arasında bıyığı.. Dışarda ay ışığı....

IV

19... senesi eylülünün on beşinci gecesi idi.. Saat on ikiden sonra, Kalküta şehrinin

varoşlarından

gelen bir adam, umumî hapisanenin yüksek duvarları karşısında durdu. Tam bedir halindeki

ay,

gökyüzünü kaplıyan ve esen rüzgârla korkunç şekiller alıp akan siyah bulutların arkasında kâh

gizleniyor, kâh meydana çıkıyordu.

Şehrin varoşlarından geldiğini beyan ettiğimiz meçhul adamın durduğu mahal, umumî hapisanenin

arka cephesine tesadüf etmekte olup bu cephenin üst kısmında, hafif bir ışıkla aydınlanmış,

bir sıra demir parmaklıklı pencere vardı.

Ay, bulutların arasından kurtuldukça, zaman zaman duvarın dibinden geçen bir süngüyü ışılatmakta ve bu suretle meçhul adama hapisanenin etrafını devreden nöbetçilerin mevkilerini bildirmekte idi.

Meçhul adamın kendisini nöbetçilere göstermek istemediğini, okuyucularımız, elbette tahmin etmişlerdir.. Tahminlerinde yanılmıyorlar. Zira bu adam buraya Britanya İmparatorluğu zabıtasının hiç de hoş görmeyeceği bir işi yapmak için gelmiş idi.

Filhakika, nöbetçiler hapisanenin köşesinde gözden kaybolur olmaz, meçhul adam cebinden

bir taş parçası çıkarıp iyice nişanladıktan sonra demir parmaklıklı pencerelerin soldan üçüncüsüne

fırlattı.. Taş pencereden içeriye girdi.

Eğer biz, okuyucularımızla birlikte, meçhul adamın taşı atmasından evvel, mevzubahis pencereden

içeriye bakmış olsaydık, şöyle bir manzaranın şahidi bulunurduk:

Demir kapısının üstünde gardiyanlara mahsus dışardan sürmeli küçük bir pencere bulunan taş

bir

hapisane hücresi. Gündüzleri kaldırılıp zincirle duvara kilitlenen ve geceleri indirilen demir

bir

karyola. İşbu karyolanın üstünde, mahpuslara mahsus libası giymiş olduğu halde bir şahıs

oturmaktadır. Mezkûr şahıs sık sık başını kaldırarak, kapıdaki gardiyan penceresinden gözetlenip

gözetlenmediğine bakıyor, sürgünün açılmadığına emniyet kesbettikten sonra, siyah kaplı

kalın

bir kitabın sayfalarına bir şeyler yazıyordu. Eğer siyah kalın kitabı yakından tetkik edecek

olursak

görürüz ki, bu İngilizce bir İncil'dir. Mevzubahis şahıs, taş hücreye kapatıldıktan bir hafta

sonra;

Kayser'in hakkını Kayser'e ve Allanın hakkını Allaha vermeği ve sağ yanağına bir tokat atılırsa,

sol yanağını çevirmeği talim etsin diye, bu İncil'i bir İngiliz misyoneri kendisine vermiş idi. Esasen, hepisanenin bütün hücrelerinde bu kitaptan maada okuyacak ve yazacak bir şey bulunmazdı.

İmdi, ahvalini tetkik eylediğimiz şahsın, yani taş hücre mahpusunun İncil sayfalarına neler yazdığını görelim:

Satırlarının başları numaralı ve bazı kelimeleri küçücük haç işaretli sayfalarda, URDU lisaniyla ve

henüz kurumamış kırmızı ve taze bir kan ile yazılmış ve kitabın sık siyah matbu hurufatı

üzerinde

ateş gibi yanan yazılar vardı.

Taş hücre mahpusu İncil kitabının iç mukavvasından kopardığı bir parçayı bükerek bir kalem

haline getirmiş ve bunu sol bileğinden ince ince akan kana batırarak bu ateş gibi yanan yazıları

yazmakta bulunmuş idi.

İşte şehrin varoşlarından gelen meçhul adam taşı attığı zaman, taş hücrenin içindeki mahpus böyle bir işle meşguldü. Pencereden gelen taş mahpusun karyolası dibine düşmüştü. Mahpus hemen yerinden kalktı.

Üzerlerine kanı ile yazdığı İncil kitabı sayfalarını kopararak taşa sardı ve taşı pencereden dışarı atıp iade etti.

Şehrin varoşlarından gelen meçhul adam, taşa sarılmış kâat tomarını yerden aldı. Göğsüne soktu. Ve dünyanın en kıymetli hazinesini göğsünde taşıyan bir insan gibi, korkak,

cesur ve emin adımlarla uzaklaşmaya başladı. Korkuyordu: göğsündeki defineyi alırlar diye;

cesurdu: göğsündeki defineyi ölümün karşısında dahi vermemek için; emin idi: zira kaç senedir

her iki ayda bir buraya geliyor, taşı atıyor ve taş, kanlı yazılar yazılı İncil sayfalarına sarılmış

olduğu halde kendisine iade ediliyordu; binaenaleyh bu işe alışmış idi.

Bu kanla yazılmış yazılar, Hintlilerin hakikî istiklâl ve kurtuluş cidalinde kitlelere heyecan, şuur ve hedef vermekte idi....

Taş hücre mahpusu Benerci' dir. Kitlelere heyecan, şuur ve hedef veren yazılar, vaktiyle Somadeva'nın başladığı ve şimdi Benerci'nin devam ettiği «Hindistan'ın Yirminci Asır Tarihi»

isimli eserdir. Yalnız, Benerci bunu, bileğini kesip kanıyla yazmıyor.. Fakat, eğer icap etseydi,

eserin bir tek satırını yazmak için damarlarındaki bütün kanını akıtabilirdi.

Ve bu, pestenkerani bir lâf değildir..

Bu işi yapabilecek insanların yalnız on dokuzuncu asır romanlarında yaşadığını zannedenler, yirminci asrın isimsiz, büyük kavga kahramanlarını tanımıyorlar demektir.

Benerci yazısını bileğinin kanyla yazmıyor. Bu yazıları şehrin varoşlarından gelen meçhul adama vermiyor. Benerci yazılarını temiz beyaz kâatlara kurşunkalemiyle yazıyor. Ve bunları hapishane gardiyanlarının İngiliz dikkatlerine rağmen, dışardakilerin ellerine ulaştırıyor.

NASIL?..

Taş hücre mahpusunun, senelerdir, bu işi nasıl yaptığını anlatacak değilim. Romanda da olsa, Britanya polisine hizmet etmek istemem.....

Dışarda

bir bayrak gibi dalgalanırken adı, içerde
O

ihtiyarladı.. Her
gün biraz daha

camlan
yaşarıyor iri
bağa
gözlüklerinin. Her gün

biraz daha

siliniyor çizgileri
gördüklerinin.

Küreyvatı hamra azalıyor. Tasallübü şerayin.
Tansiyon 26. Baş dönmesi, bunaltı. Sinir...

Bir

senedir

yazamadı bir
satır

bile.. Yine fakat
dışarda bir bayrak gibi
dalgalanıyor adı. İçerde O
ihtiyarladı....

**BU FASIL
BENERCİ'NİN KENDİNİ NİÇİN ÖLDÜRDÜĞÜNE DAİRDİR**

«Kalküta şehrinin ufkunda güneş
yükseliyordu. Atları ışıktan, miğferleri
ateş
bir ordu bozgun karanlığı katmış önüne
geliyordu.

Güneş yükseliyordu..
Kalküta..... »

Bunu beceremedik
romantik kaçtı pek. Şöyle
diyelim:

«Baygın kokulu
koskocaman
masmavi bir çiçek
şeklinde sema düştü fecrin altın kollarına...»

Bu da olmadı,
olacağı yok. Benden evvel
gelenlerin hepsi,
almışlar birer birer,
tuluu şemsi, gurubu şemsi
tasvir patentasını. Tuluu şemsin,
gurubu şemsin
okumuşlar canına.. Bu
hususta yapılacak iş,
söylenecek söz
kalmamış bana. Buna
rağmen,
tekrar ederim ki ben:
Kalküta'nın damlan üstünde güneş
güneş gibi
yükseliyordu. Sokaktan bir sütçü
beygirinin
nal ve güğüm sesi geliyordu.
Benerci sordu:

– Saat kaç?

– Altı...

Benerci dün akşam geç vakit tahliye edildi. Hapishanenin kapısı önünde dehşetli bir kalabalık

onu bekliyordu. Eğer eski sistem bir kafam olsaydı, iddia edebilirdim ki, Benerci bu yığınlarla insanı ebediyen peşinde sürükleyebilecek kadar onlara yakın, onların yanında, onların kanındaydı.

Benerci'ye arkadaşları, dış mahallelerdeki apartımanlardan birinin en üst katında bir oda tutmuşlar. Benerci odasına sekiz arkadaşıyla beraber girdi. Bana:

— Sen git, biraz dolaş. Sonra gelirsin, dediler.

Apartımanın kapısı önünden, merkez caddelere kadar, kımıldanan, bağırان bir insan denizinin ortasında, her adımda onun ismini işiterek, dolaştım. Kalabalık yavaş yavaş dağıldı. Geri döndüğüm zaman Benerci'yi odasında yalnız buldum. Pencerenin önünde duruyordu. Saat gecenin on biriydi. Benerci:

— Otur bakalım, dedi.
Oturdum.

Saatler geçti, saatler geçti.. Bir kelime bile konuşmadık. Ve nihayet, lambanın sarı ışığı beyazlanmağa başladı. Pencereden baktım:

Kalküta'nın damlan üstünde güneş
yükseliyordu.

Benerci sordu:

— Saat kaç?

Altı.

Alâ.

— Anlamadım.

— Hiç. Dinle. Bu kitabın birinci kısmında, arkadaşlarım bana: «Sen bizi sattın,» dediler. Alnımda hâlâ onların attığı taşın izi var. Halbuki ben tertemizdim. Fakat onlar haklıydı. Kıl

kaldı,

kendimi öldürüyordum. Fakat bu haltı yemedim.

— Öyle.

— Bu kitabın ikinci kısmında, Somadeva'nın ciğerleri ağzından geliyordu. Öyle ağrı çekiyordu ki, kendini öldürmek istedi. Fakat o da bu haltı yemedi. Bir kamyonun üstünde kalıbı dinlendirmeyi daha doğru buldu, değil mi?

— Öyle...

— Saat kaç?

— Altı buçuk.

— Âlâ... Dinle. Ferdin tarihteki rolü malum. Akışın istikametini değiştiremez. Yalnız tempoyu hızlatabilir, yavaşlatabilir. İşte o kadar. Tarihte fert denilen nesne, keyfiyetin değil, kemiyetin üstüne tesir edicidir. Bütün bunlar senin için, benim için, bizim için bilinen şeylerdir.

— Doğru.

— Öyleyse, bunu şimdi benim şahsıma tatbik edelim.

Birdenbire durdu. Gözlüğünü çıkardı. Mendiliyle camlarını sildi. Gözlüğünü taktı. Camların içinde büyüyen gözleri gözlerimdedir.

— Devam et, Benerci, dinliyorum.

- Hadisat öyle getirdi ki, ben hareketin muayyen bir inkişaf merhalesinde muayyen bir rol oynayan bir fert haline geldim.

Doğru.

- Dünden itibaren katarın başında gidiyorum. Halbuki fizyolojim berbat.. Kafam elastikiyetini kaybetti. Dönemeçleri zamanında dönemiyeceğim. Ellerim lüzumundan fazla titriyor. Akıntıda dümen tutamıyacak bir hale geldiler. Akışın temposunu hızlandırmak nerde? Onu yavaşlatmam muhtemeldir.

İstemedem, irademim dışında, yanlış adımlar atacağım.

Biliyorum, hareket belki beni altı ay sonra, bir sene sonra bir safra gibi fırlatacaktır.

Fakat o beni fırlatıp atana kadar, ben ona fren olacağım. Halbuki ben kemiyette bile, bir sene değil, bir gün bile, irademim dışında, bilerekten ona ihanet edemem. Anlıyor musun?

Diyeceksin ki, yamımlıyan yalnız tembellerdir, budalalardır. İş yapan, yürüyen adam yanılır.

Mesele yanlışın idrakindedir. Fakat, ya bu yanılma nesnesi katarın başındaki adam için bir

kaide haline gelirse. Ve o adam katarın başında gidemeyeceğini bildiği halde, yerinde durmak

için bir saniye olsun ısrar ederse. Bu bir ihanet değil midir? Ben bir saniye olsun, ihanet edemem.

Bu benim uzviyetimde yok...

Benerci yine durdu. Sonra birdenbire gülererek:

— Hem ben bu meseleyi arkadaşlarla konuştum. Hallettik. Sana haltetmek düşer, dedi. Sen saata bak, kaç?

— Yedi.

— Hem, bu benim mesele nevi şahsına münhasır bir iş bile değil. Galiba LAFARG'la karısı da aynı vaziyete düşmüşler, aynı işi yapmışlar. Her ne hal ise. Şu senin tabancayı ver bakayım.

Pantolonumun arka cebinden tabancayı çıkardım. Koskocaman bir nagant. Benerci'ye uzattım. Aldı, masanın üstüne koydu.

Tekrar gözlüğünü çıkardı. Mendiliyle camlarını sildi. Gözlüğünü taktı. Camların içinde büyüyen gözleri gözlerimdedir.

— Şöyle pencerenin önünde birer cıgara tellendirelim, dedi.

Cigaraları yaktık. Topraktan fıskırır gibi bol, renkli ve ılık bir yaz sabahının ışıkları karşı pencerelerin camlarında, Benerci'nin gözlüklerinde pırıl pırıl yanıyordu. Damlar, evler, ağaçlar ve sokaklar yıkanmış gibi nemli ve tertemizdi. Konuşmuyorduk.

Ağzımda, sonuna gelen cıgaranın acılığını duydum. Benerci ayağa kalktı. Cıgarasını masadaki tablanın içinde söndürdü.

— Pencereyi kapat. Sen de haydi artık git. İstersen âdet yerini bulsun diye bir kere

kucaklaşalım, dedi. Kucaklaştık. Arkama

bakmadan kapıdan dışarı çıkarken:

— Çocuklara selam söyle, dedi.

Merdivenleri ağır ağır inmeğe başladım. Dördüncü kat. Üçüncü kat. Merdivenleri hızlı hızlı

iniyorum.

İkinci kat. Merdivenleri koşarak iniyorum.

Tam sokağa çıktığım zaman, derinlerden, demir bir kapının hızla kapanması gibi tok bir ses geldi...

BU KİTABIN SON SÖZÜ.....

«Kavgada
kendi kendini öldüren

lanetli bir cenazedir benim için: Ölüsüne
ellerimiz

dokunamaz. Arkasından
matem marşı
okunamaz.»

Sen artık
bu kitapta: noktaları
virgülleri

satırları taşıyorsun. Sen artık
bu kitapta koşmuyor
bağırıyor

alnını kaşıyorsun. Sen artık
bu kitapta

yaşamıyorsun.

Ve Benerci sen bu

kitapta:

kendi kendini öldürmene rağmen benim ellerim senin
kanlı delik

şakağına dokunacaktır. Cenazende

dosta düşmana karşı matem marşı
okunacaktır:

MATEM MARŞI.....

Çan
çalmıyoruz. Çan
çalmıyoruz. Yok sala
veren! Giden o biten
bir şarkı değildir...

O
büyük
bir
ışık
gibi döğüştü.
Kasketli
bir güneş
halinde düştü.

Çan
çalmıyoruz. Çan
çalmıyoruz. Yok sala
veren! Bu giden bir biten
şarkı değildir.....

S O N

